

Absztrakt

Jelen disszertáció azt vizsgálja, hogy az angolt mint idegen nyelv szakos hallgatók milyen olvasási stratégiákat alkalmaznak angol nyelvű tudományos szövegek olvasásakor, és hogyan értékelik olvasási szokásaikat, általános stratégia-használatukat.

A projekt négy kutatási kérdés mentén vizsgálta a témát, amelyek az olvasási készségek következő területeire összpontosítottak: (1) a kognitív és metakognitív stratégiák használata az angol nyelvű tudományos szövegek olvasása során; (2) olvasói önértékelés; (3) a résztvevők stratégiahasználatának és olvasói önértékelésének összehasonlítása; (4) az első három kutatási kérdésre vonatkozó következtetések összehasonlítása az olvasási stratégiák kvantitatív mérésének (SORS teszt, Sheorey & Mokhtari, 2001) eredményeivel.

A résztvevők (n=12) az SZTE Angol-Amerikai Intézetének angol szakos BA vagy tanárképzésére beiratkozott elsőéves hallgatói voltak. Az adatgyűjtés három különböző, az idegen nyelvi olvasáskutatásban általánosan alkalmazott eszközt tartalmazott. Az első kutatási kérdés megválaszolásához részben retrospektív think-aloud interjút alkalmaztam. Mivel a hallgatói stratégia-használat részletes vizsgálata képezte a kutatás magját, a think-aloud interjúk során gyűjtöttem a később elemzett adat legnagyobb részét. A második kutatási kérdéshez, amely az olvasói önértékelést mérte, egy sor interjúkérdést alkalmaztam. A harmadik kutatási kérdésre az első kettő eredményeinek összehasonlításával kaptam választ. Ez hasznos betekintést nyújtott a résztvevők megfigyelt stratégiahasználatára és önértékelése közötti hasonlóságokba és különbségekbe. A negyedik kutatási kérdésben az 1-3. kérdések összevont eredményeit vettem össze a SORS-teszt (Survey of Reading Strategies) eredményeivel.

A kutatási téma jellege alapvetően leíró-értelmező elemzést követelt. Az interjúk átírásához és a kódoláshoz a MAXQDA szoftvert használtam. A kvantitatív elemzést az adatok részben számszerűsített bemutatásával egészítettem ki. Az elemzés összetett és pedagógiailag értékes eredményeket hozott. Az első két kérdés legfontosabb megállapítása az, hogy a résztvevők túlnyomórészt a metakognitív stratégiákat részesítik előnyben, ezen belül pedig problémamegoldó és a globális stratégiákat (Mokhtari-Reichard, 2002). A leggyakrabban használt, illetve jellemzett stratégiák közé tartozott az újraolvasás, az ismeretlen szavak kontextusból történő kikövetkeztetése, a saját olvasási performancia értékelése, valamint a külső források használata, utóbbi támogató (support) stratégia. Az első két kutatási kérdésre adott eredmények következetesen hasonló tendenciákat mutatnak, melyet megerősítenek a SORS teszt eredményei. A kutatás legfontosabb következtetéseként elmondható, hogy a résztvevők nagymértékű tudatosságot és kritikai szemléletet tanúsítanak olvasási gyakorlataik és stratégiahasználatuk tekintetében.

Sheorey, R., & Mokhtari, K. (2001). Differences in the metacognitive awareness of reading strategies among native and non-native readers. *System*, 29(4), 431-449.
Mokhtari, K., & Reichard, C. A. (2002). Assessing students' metacognitive awareness of reading strategies. *Journal of Educational Psychology*, 94(2), 249-259.